

Za gospodarje

Maribor, dne 14. avgusta 1935.

Škoda zaradi gozdnih požarov na Ruskem.

Sovjetska država se ponaša, da ji pripada ena četrtina vseh gozdov na svetu. V Rusiji pa tudi doživljajo največje gozdne požare. V nekaterih letih uniči ogenj več dreves, nego jih poseka sekira. Rusi sami priznavajo, da znaša od ognjev vsako leto uničena gozdna površina 600 do 800 tisoč hektarjev. Škoda glede lesnih zalog doseže letno 5—7 milijonov kubikov. Pri takih okoliščinah si pač lahko predstavljamo, da se poslužujejo Rusi vseh mogočih sredstev, ki služijo pobijanju gozdnih požarov. Stalno preizkušajo razne gasilne načine. V novejšem času so začeli iz letal metati kemične gasilne bombe, ki bi naj udušile uničujočo moč ognja po neizmernih gozdovih.

V leningraškem zavodu za gozdarstvo so v zadnjem času zaključili zadovoljive poskuse, da zamorejo ugotoviti gozdni požar letalci v času, v katerem bi ga ne mogli javiti že tako vestni, ker nagli drugi opazovalci ter pazniki. Kljub temu pa je uporaba letala v gozdarstvu združena z največjimi težavami ter težkočami, in to radi nemožnosti pristanka po pragozdu. Začeli so se posluževati skakalcev s padobranci in ti so se obnesli. Predvsem pa preiskrbujejo letala gasilce pri gozdnih požarih z življenjskimi potrebščinami ter z orodjem.

Pokrajina, katero obišče vsako leto največ gozdnih požarnih nesreč, je Ural, kjer je napravil ogenj po tamošnjih šumah leta 1931 škode za štiri milijone rubljev. Eno tretjino požarne škode pripisujejo železniškemu obratu. Iskre iz lokomotiv zanetijo požare, kar je tudi dokazano.

Nezabne so na Ruskem škode v letu suše 1921, v katerem je opustošil ogenj rozda dva milijona hektarjev. Isto ve-

lja tudi glede gozdnega požara pred desetimi leti, ko je bila v Rusiji vpepeljena gozdna površina v obsegu Evrope. Ta požar je trajal 50 dni. Dim ter vročina sta povzročila 14 dnevno zakasnitev žetve.

Zadnje poročilo o gozdnih požarih v Rusiji se nanaša na dobo od 1925 do 1929. V teh letih je zabeleženih 140.000 šumskih požarov, ki so pokončali dva in pol milijona hektarjev gozda.

Pri 68 procentih gozdnih požarov vzroka sploh niso mogli ugotoviti, pri 22 procentih je šel vzrok na račun malomarnosti, pri 3 procentih na požig, pri 3 procentih na iskre iz lokomotiv in pri 1 procentu na udar strele.

Lastnikom potočnih mlinov in žganjarskih kotlov.

V svrhu enotnega postopka vseh davčnih uprav pri obdavčenju potočnih vodnih mlinov in kotlov za kuhanje žganja, je izdal davčni oddelek finančnega ministrstva pojasnilo, ki pravi med drugim:

Lastnikov potočnih mlinov ni smatrati za majhne obrtnike. Zato njihovo obdavčenje ne more biti pavšalno, ker se njihova obrt vrši v posebnem lokalu in s stroji ter imajo zato priti v drugo skupino zakona o neposrednih davkih. Kakor se iz tega vidi, se imajo vodni mlini obdavčiti na podlagi dejansko doseženega dohodka, pri kotlih za kuhanje žganja se je pa davčni oddelek finančnega ministrstva posvabil na stališče, da se kmetje, ki izdajajo kotle za kuhanje žganja v najem za določeno odškodnino, obdavčijo s pridobitino samo tedaj, kadar ima to poslovanje značaj stalne obrti. To izdajanje v najem se bo smatralo za sezonski posel in bo imelo značaj stalne obrti, če se za dobo sezone iz-

koriščajo pretežno z oddajanjem v najem. Za presojo tega momenta je važno, ali ima oseba, ki oddaja kotel v najem, samo toliko surovine za kuhanje žganja, da ji je neobhodno potrebna ali ne. Če takšna oseba spričo obsega gospodarstva nima potrebe za kotel, ker ne razpolaga s surovinami, se bo smatralo oddajanje v najem za obrtni posel, čeprav bi se to vršilo samo od časa do časa. V tem primeru bo lastnike kotlov smatrati za majhne obrtnike in bodo obdavčeni pavšalno. Če potrebuje lastnik kotel in mu je neobhodno potreben, se bo oddajanje v najem smatralo za postransko obrt. V takšnih primerih ni razloga za obdavčenje.

Vprašanja in odgovori.

H. H. v. G. Sin želi v službo finančnega stražnika. Kam se naj obrne? — Potom občine, ki naj da priporočilo, naj vložijo prošnjo na finančno ravnateljstvo v Ljubljani.

Izpodbijanje zamudne sodbe. Šjj. Vprašate, če je mogoče izpodbijati zamudno sodbo, ki je izšla leta 1932, ker je takrat izšla uredba, po kateri bi se moralo vse sodno postopanje zoper kmete ustaviti. Iz vprašanja posnamemo, da gre za sodbo, ki je izšla na podlagi tožbe o dolgu, ki je nastal pred 20. 4. 1932. Zaščita kmetov se nanaša le na dolgove, ki so nastali pred 20. 4. 1932. Za vse dolgove, ki so nastali po 20. 4. 1932, pa se lahko predlagajo vsakovrstne izvršbe in rubeži. Če gre tedaj za tak dolg, ki je nastal pred 20. 4. 1932, pa naj je izšla zoper vas zamudna sodba bodisi pred 20. 4. 1932 ali po 20. 4. 1932, tedaj smete predlagati pri pristojnem sodišču ustavitve izvršbe z utemeljitvijo, da gre za star dolg in da ste zaščiteni kmet. Ustavitvenemu predlogu pa morate priložiti uradno potrdilo pristojne domače občine, da ste deležni zaščite kmetov.

Nemogoča razlastitev. Šil. Imate travnik poleg vode, na katerem bi si rad veleposestnik sezidal žago. Ta veleposestnik vas sili, da mu prepustite svoj travnik pod pogojem, da vam on izroči svoj travnik, ki pa leži popolnoma drugje in na slabšem, kakor pa vaš travnik. Vi nečete o tem ničesar slišati, ver-

dar vam sosed grozi, da vam bo odvzel travnik pod vsakim pogojem in da vam bo dal zanj, kolikor bo po njegovi volji. Vprašate, kaj vam je storiti, da bo prav za oba. — Lepo je od vas, da skušate stvar urediti tako, da bo vam in veleposestniku prav. Tudi mi smo mnenja, da bi bila takšna ureditev vajinih interesov najkoristnejša in najumestnejša. Smo pa tudi mnenja, da je za vas zaradi nasprotnih interesov taka ureditev skrajno težka, če že ne izključena in nemogoča. Sosed-veleposestnik vam travnika brez vaše volje ne more odvzeti pod nobenim pogojem in vas tudi ne more prisiliti, da bi zamenjali svoj travnik z veleposestnikovim svetom. Lahko pa to storite prostovoljno z menjalno pogodbo. Če pa nočete sosedovega sveta in če nočete napraviti menjalne pogodbe, pa lahko veleposestniku svoj travnik prodate. Vendar je določitev kupnine odvisna od vas in vaše volje ter vam sosed ne more v tem oziru ničesar ukazovati. Če sosed-veleposestnik ne bi pristal na tako ureditev vajinih odnošajev, potem preostane edino le še to, da pristanete na sosedove zahteve v celoti.

Plačilo dimnikarskih pristojbin. Kkl. Prepričani ste, da vam je dimnikar zaračunal preveč. Vprašate radi tega, ali naj ga tožite, ali da mu ne plačate, da vas bo on tožil. — Dimnikarji imajo za svoje posle poseben cenik; kako se tega držijo, ne vemo, prav tako tudi ne, v koliko je račun za vas pravilen. Če smatrate, da je račun dimnikarja za vas pretiran, potem nimate pravice, da dimnikarja tožite, marveč čakajte, da bo moral izterjati od vas dolgovani znesek. Dimnikarju ne bo treba vas šele tožiti, marveč bo lahko takoj vložil zoper vas izvršilni predlog. Ako smatrate, da je dimnikar stalno od vas preveč zahteval, lahko to neovirano sporočite okrajnemu načelniku, ali pa to šele uveljavite takrat, ko bo dimnikar vložil zoper vas izvršilni predlog. Opozarjamo vas pa, da bodite v svoji morebitni pritožbi na okrajno načelstvo previdni v svojih izrazih, da ne bo v vlogi žalitev, ker bo sicer dimnikar povsem sigurno vložil kasneje proti vam kazensko tožbo zaradi prestopka zoper čast.

Izplačilo in izterjanje kupnine. Pasb.

Leta 1932 ste prodali svoje posestvo. Kupec vam še do danes ni plačal kupnine. Tožiti ste ga morali za kupnino, na kar vam je šele plačal eno tretjino kupnine, ostanka pa vam noče plačati in trdi, da je pod zaščito. V kupni pogodbi ste zapisali, da »ostane kupna pogodba neveljavna za teden dni«. Kupec pravi, da ste radi te točke v pogodbi izgubili pravico do izterjanja. Ste v velikih težavah, kupec se vam pa smeje. Vprašate, če res nimate pravice kupnine izterjati od kupca. — Če ste prodali po 20. aprilu 1932, potem kupec ne uživa kmečke zaščite. Ako pa ste prodali, to je napravili pismeno pogodbo pred 20. aprilom 1932, tedaj je kupec deležen kmečke zaščite, ako ima vse ostale pogoje, ki jih zahteva uredba o zaščiti kmetov. Pravice do izterjanja pa niste izgubili v nobenem primeru, pač pa vaša pravica do izterjanja — ako je kupec zaščiten — le počiva, in to radi zakonitih predpisov uredbe o zaščiti kmetov. Vi lahko vložite zoper kupca izvršilni predlog. Kupec pa bo nato predlagal ustavitve izvršbe in bo pri tej priliki moral dokazati, da je bil ob času zadolžitve kmet v smislu uredbe o zaščiti kmetov, to je, da je bilo poljedelstvo njegov glavni poklic.

Samoupravne doklade. Plp. Vprašate, če sme davčna uprava zaračunati še enkrat večje doklade, kakor pa imate predpisanega državnega davka. — Davčna uprava predpisuje avtonomne doklade po višini banovinskih in občinskih doklad. Kakšne so vaše občinske doklade, ne vemo, lahko se pa zgodi, da znašajo doklade večji znesek, kakor pa osnovni državni davek.

Kmečka zaščita. Jms. Dne 12. julija 1933 ste prevzeli s kupno pogodbo moževo polovico posestva z vsemi vknjiženimi bremenmi. Med prevzetimi bremenmi je tudi dolg posojilnice iz leta 1929, za katere terjatev je bila vknjižena zastavna pravica na vašo in moževo polovico posestva, torej na celokupnem posestvu, katerega edina lastnica ste sedaj. Moža vzdržujete vi. Sicer se je pečal z mafenkostno agencuro, ki pa je bil samo sezonski in postranski posel, ne pa glavni poklic. Mož je sedaj brez premoženja in morate vi skrbeti zanj, ker boleha.

Vprašate, če uživata kmečko zaščito in če morete svojo obveznost pri posojilnici plačati z vložnimi knjižicami posojilnice, kjer imate dolg. — Vaš dolg je torej nastal že leta 1929. Dejstvo, da ste polovico posestva prevzeli od svojega moža šele leta 1933, za presojo vprašanja, kdaj je dolg nastal, ne pride v poštev. Merodajno pri vsem tem bo edino le vprašanje, če sta bila oba z vašim možem ob času zadolženja kmeta po uredbi o zaščiti kmetov. Iz vprašanja bi se dalo sklepati, da sta ob času najetja posojila bila kmeta v zmislu uredbe o zaščiti kmetov, radi česar uživata kmečko zaščito. Če je ali če bo dotična posojilnica predlagala zoper vas izvršbo s prisilno upravo ali pa prodajo premičnin ali nepremičnin, tedaj morete v tem izvršilnem postopanju predlagati ustavitve izvršilnega postopanja z utemeljitvijo, da ste zaščiteni kmetica. Temu svojemu predlogu na ustavitve izvršbe morate priložiti potrdilo domače občine, da ste zaščiteni. Sodišče bo nato izvršilno postopanje zoper vas začasno odložilo, dokler ne bo sklep o tem postal pravomočen. Posojilnica kot zahtevajoča stranka bo lahko zoper tozadevno potrdilo občine vložila pritožbo na pristojno okrajno načelstvo, ako bo smatrala, da niste upravičeni do kmečke zaščite. Zoper odločbo okrajnega načelstva ima stranka, ki bo nezadovoljna z odločbo okrajnega načelstva, pravico pritožbe na kr. bansko upravo dravske banovine v Ljubljani. Zoper to odločbo pa je dopustna tožba na upravno sodišče v Celju. Ako dotična posojilnica ni zaprosila za zaščito, oziroma ako ni že pod zaščito, tedaj je dolžna sprejeti od vas svoje vložne knjižice, ako bi bila steer dolžna, da vam izplača na predloženo knjižico vlogo. Ako pa ne bi bili upravičeni, da zahtevate izplačilo na predložitev hranilne knjižice, ker bi jo steer morali predhodno odpovedati tako, kakor je bilo dogovorjeno ob vložitvi denarja v hranilnico, tedaj morate napraviti odpoved vloge v zmislu tega dogovora, oziroma tozadevnih predpisov, ki so veljali takrat, ko ste denar vložili ter nato šele po preteku tega odpovednega roka morete pobotati svojo terjatev proti posojilnici s svojim dolgom. Morda pa

ni vendar bilo najbolje, da se z dotičnim zavodom domenite ter obrazložite svoj težki položaj.

Izterjevanje dolga. Jds. Nekemu fin. stražniku ste prodali nekaj mesa, ki ga še doslej ni plačal. Prvotno se je izgovarjal, da vam bo plačal prvega. Sedaj ste ga že večkrat terjali, trdi, da vam je že plačal. Kako priti do svojega denarja. — Dotičnega fin. stražnika je treba tožiti pri sodišču, v čigar okolišju ima svoj službeni sedež. Ako ni še od časa prodaje preteklo več kot tri leta ali pa, ako od tistega časa, ko vam je obljubil, da bo plačal, niso pretekla tri leta, boste s tožbo uspeli, ako bo sodišče smatralo za dokazano, da ste meso res izročili, denarja pa še ne prejeli.

Razna obvestila.

Sladkor brez trošarine za čebelarje. Finančni minister je izdal sklep, da se čebelariskim zadrugam in čebelarjem, ki so člani zadrug, izjemno že v začetku avgusta lahko izda dovoljenje za nabavo sladkorja brez plačila državne trošarine za prehrano čebel, in sicer v količini največ po 5 kg sladkorja za vsak panj. Na podlagi tega sklepa finančnega ministra se sme nabava sladkorja brez plačila državne trošarine dovoljevati samo iz državnih tovarn sladkorja na Belju in Čukarici.

Sprejem gojenk v kmetijsko-gospodinj-sko šolo v Marijanišču v Ljubljani. S 1. novembrom se prične 34. tečaj kmetijsko gospodinj-ske šole, ki bo trajal 10 mesecev. Sprejete gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom šolskih sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Poljanah v Ljubljani. Gojenke se praktično vežbajo v vseh kmečkih in gospodinj-skih poslih. Popolna oskrbnina znaša mesečno 500 Din. Del oskrbnine lahko poravnajo starši tudi v živilih. Manj imovitim gojenkam bo zavod mesečnino po možnosti znižal. — Dekleta, ko hočejo vstopiti v gospodinj-sko šolo, merajo: 1. dovršiti 16 let; 2. predložiti zadnje šolsko izpričevalo, 3. predložiti zdravniško izpričevalo, 4. navesti, kakšnega stanu so starši in kakšen je njih doseđanji poklic, 5. predložiti ob-

vezno pismo starsev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja, 6. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. — S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, lastnoročno spisane, nekolkovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo na vodstvo gospodinj-ske šole Marijanišča v Ljubljani.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem 9. avgusta je bilo pripeljanih 212 svinj in 2 ovci. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari, komad 45—60 Din, 7—9 tednov 80—90. 3 do 4 mesece 120—160 Din, 5—7 mesecev 200 do 250, 8—10 mesecev 300—350, 1 leto 400—460, 1 kg žive teže 4—5 Din, 1 kg mrtve teže 7.50—10 Din; ovce komad 50 Din. Prodanih je bilo 89 svinj in 1 ovca.

Živinski sejem v Ptujju se je vršil dne 5. avgusta. Prignali so 1234 glav živine in prodali komaj 251 komadov. Cene za 1 kg žive teže so bile: krave 1—2 Din, voli 2.50—3.50, biki 2—3, telice 2.80 do 3.50 Din. Cene goveji živini so precej padle. Konje za klanje so prodajali na istem sejmu po 300—800 Din, za plemo od 800—3000 Din komad.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, 10. avgusta so pripeljali 27 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—11, slanina 10—12. Kmetje so pripeljali 20 voz sena po 45—50, štiri otave po 40—45, 9 slame po 23—26, 28 voz krompirja 0.75—1. 4 čebule 1—2. Česen 4—5, zelje glava 1—2, kumarce 0.50 do 2, zelena paprika 1, hren 5—6, buče 1—2, fižol v stročju 1 kg 2—2.50. Jabolka 2—4, hruške 4—6, slive 4—8, črnice 2, breskve 10—20, grozdje (italijansko) 10 do 12, luščeni orehi 26—28. Na trgu je bilo 6 vreč pšenice 1.50, 7 rži 1—1.25, 10 ječmena 1—1.25, 12 koruze 1—1.25, 12 ovsa 0.75—1, 7 prosa 1.75, 6 ajde 1.25, 6 fižola 1.50—2. Smetana 6—8, mleko 1.50 do 1.75, surovo maslo 20—24, čajno 26 do 28. Prinesli so 48 kokoši 15—24, 1987 piščancev 15—48, 26 gosí 20—30, 42 rac 12—16, 38 kuncev 6—25.

Vsaka krščanska hiša naj naroči »Nedeljo«